

Чыноўнікі пайшлі насустрач бацькам

■ Працяг тэмы

«Звязда» дапамагла сталічнай сям'і атрымаць пасведчанне шматдзетнай

Месяц таму «Звязда» расказвала гісторыю мінскай сям'і Шарапавых, якую не хацелі прызнаваць шматдзетнай. Вольга і Уладзіслаў выхоўваюць траіх: двух сыноў і дачку. Але ад розных шлюбай. Мясцовая адміністрацыя палічыла, што адсутнасць блізкага сваяцтва не дае сям'і права атрымаць пасведчанне шматдзетнай і, адпаведна, пэўныя льготы. Бацькі напісалі ў газету, спадзеючыся паўплываць на сітуацыю. Нядаўна Вольга патэлефанавала з радаснай навіной: пасведчанне ў яе на руках!

Нагадаем, што аспрэчыць рашэнне адміністрацыі Ленінскага раёна сталіцы Шарапавы спачатку спрабавалі самастойна. Вольга пісала скаргу ў Мінгарвыканкам, пасля якой жанчыну запрасілі на паўторнае пасяджэнне ў мясцовую адміністрацыю па яе пытанні. Але ў выніку зноў адмовіліся выдаваць пасведчанне, нягледзячы на рэкамендацыі гарадскога камітэта дзейнічаць у інтэрэсах сям'і.

У гэтай сітуацыі павінны былі ўлічыць і тое, што маці аднаго з хлопчыкаў (былая жонка Уладзіслава) памерла, і тое, што дзеці цяпер жывуць

у добрых умовах. Але чамусьці гэтыя акалічнасці засталіся па-за ўвагай раённых чыноўнікаў.

Пасля выхаду публікацыі Вользе прыйшоў ліст з гарадскога выканаўчага камітэта. Там пісалася, што ў выпадку Шарапавых Мінгарвыканкам лічыць магчымым выдачу пасведчання. Адміністрацыю Ленінскага раёна (пытанне аб прызнанні сям'і шматдзетнай разглядаецца менавіта мясцовымі органамі) абавязалі адмяніць папярэдняе рашэнне і пайсці насустрач сям'і.

Сітуацыя вырашылася, але ў нас засталася шмат

пытанняў. Ці з'яўляецца гэты выпадак выключэннем? Якая сям'я ў прыцыпе лічыцца шматдзетнай? Калі бацькам, што выхоўваюць траіх, могуць адмовіць у выдачы пасведчання? Па тлумачэнні мы звярнуліся ў Міністэрства працы і сацыяльнай абароны.

— Артыкулам 62 Кодэкса аб шлюбе і сям'і вызначана, што шматдзетнай з'яўляецца сям'я, у якой на ўтрыманні і выхаванні знаходзяцца тры і больш дзяцей. Адна з падстаў узнікнення праў і абавязкаў сям'і — зарэгістраваны шлюб. Пры яго заключэнні маці (мачаха), бацька (айчым), а таксама іх дзеці, у тым ліку ўсыноўленыя (удачароныя), пасынікі і падчарыцы становяцца членамі адной сям'і і ўлічваюцца ў яе складзе пры вызначэнні права на выдачу пасведчання шматдзетнай сям'і, — каментуе кансультант аддзела народна-сельніцтва, гendarнай і ся-

мейнай палітыкі ведамства Святлана КОВАЛЬ.

Пацвердзіць выхаванне няродных дзяцей можна копіяй рашэння суда аб усынаўленні, аб тым, з кім з бацькоў пражываюць малыя пасля разводу, і іншымі дакументамі.

Адмовіць у выдачы пасведчання мясцовыя органы маюць права, напрыклад, калі дзеці знаходзяцца ў сацыяльна небяспечным становішчы ці бацькі не забяспечваюць ім належнае выхаванне і ўтрыманне. Разам з тым такія рашэнні могуць быць перагледжаны ў далейшым у выпадку паляпшэння сітуацыі (працаўладкавання бацькоў, наведвання непаўналетнімі ўстановаў адукацыі).

Святлана Коваль заўважае, што па пытаннях выдачы пасведчання ў міністэрства ад грамадзян паступаюць адзінкавыя звароты, у асноўным тлумачальнага характару.

У выпадку з Шарапавымі праблема ўзнікла з-за розных

Фота Надзеі БУЖАК.

трактовак закона. Магчыма, варта было б удакладніць паняцце шматдзетнай сям'і, каб пазбегнуць спрэчных момантаў?

— Такага ў планах няма. Я не чуў, каб паступалі нараканні на гэты артыкул, — адказаў член Пастаяннай камісіі па ахове здароўя, фізічнай культуры, сямейнай і маладзёжнай палітыцы Палаты прадстаўнікоў Нацыянальнага сходу Аляксандр СТАРОВОЙТАЎ.

Дэпутат таксама адзначыў, што калі з трактоўкай паняцця шматдзетнай сям'і і ўзнікаюць праблемы, гэта адзінкавыя выпадкі. «Жыццё ёсць жыццё, заўсёды ёсць месца выключэнням, бо прадугледзець законам усё акалічнасці немагчыма. Уносіць змены ў кодэкс варта было б, калі б гэтыя выключэнні мелі масавы характар. Але да нас падобных скаргаў не паступала».

Наталля ЛУБНЕЎСКАЯ
lubneuskaya@vziasda.by

■ Ёсць праблема

ДРЭННЫЯ ДЗЕТКІ

Хто трапляе на ўлік непаўналетніх

Летась у школе, дзе вучыцца мой сын, надарыўся скандал. Адзін з вучняў «пачарваў» на камп'ютары з фатаграфіямі аднакласніка і размясціў іх у інтэрнэце. Непрыстойныя здымкі пэўны час маглі назіраць усе вучні, што заходзілі ў сацыяльныя сеткі. Неўзабаве пра гэта даведлася і маці пакрыўджанага хлопчыка. Справу замяць не ўдалося. Пасля яе звароту ў міліцыю дурны жарт пачаў разглядацца як распаўсюджванне дзіцячай парнаграфіі. Сям'і вінаватага давялося плаціць штраф за «фотажабы». А сам «жартаўнік», якому 12 гадоў, быў вызвалены ад крымінальнай адказнасці, але пастаўлены на ўлік непаўналетніх.

Без флікера, але з «чупа-чупсам»

Здавалася, недарэчная сітуацыя. Але, на жаль, даволі часта дзеці не заўважаюць, дзе тая мяжа, за якую нельга пераступаць. І як разабрацца, дзе хлопчыкі і дзяўчаткі заслугуваюць пакарання, а дзе варта проста дапамагчы ў забытанай сітуацыі. За што могуць паставіць на ўлік у інспекцыю па справах непаўналетніх і чым гэта можа пагражаць «дрэнным дзеткам», спрабуем разабрацца разам з начальнікам аддзялення прафілактыкі правапарушэнняў непаўналетніх УАПП УУС Мінаблвыканкама Аляксандрам ЧАРНЫМ.

— У законе прапісана, за якія адміністрацыйныя парушэнні непаўналетнія могуць быць пастаўлены на ўлік. Гэта даволі вялікі пералік. Але кожную сітуацыю мы разбіраем індывідуальна, каб не траумаваць псіхіку дзяцей і бацькоў. Тэарэтычна можна паставіць на ўлік нават за пераход вуліцы без флікера. Тут можна сказаць, што здзейснена правапарушэнне, і, на жаль, на сённяшні стан па дзіцячым траўматызме ў дарожна-транспартных здарэннях не зусім добра. Безумоўна, неабходна даводзіць да бацькоў, што святлоадбівальны элемент засцеражэ дзіця. Але ці трэба караць за флікер? А ёсць і такія выпадкі, як, напрыклад, распіванне спіртных напояў, ужыванне наркотыкаў, калі пастаноўка на ўлік дазваляе засцерагчы падлетка, каб ён не здзейсніў больш цяжкіх злачынстваў.

— З якога ўзросту дзеці ставяцца на ўлік?

— Некаторыя стаяць на ўліку з 11—12 гадоў. Да самых юных трэба падыходзіць спагадліва. Напрыклад, пяці-васемігадовая дзяўчынка ўзяла ў краме «чупа-чупс». Так, яна здзейсніла дробны крадзеж, але мы выдатна разумеем, што зрабіла гэта неўсвядомлена. Пакараннямі ў такім узросце ні на што паўплываць не зможам. Тут больш трэба працаваць з бацькамі, каб яны вучылі дзяцей таму, што чужое браць нельга. На сёння ў законе не агаворана ніжняя мяжа ўзросту для пастаноўкі на ўлік.

Бацькоў павінен насцярожыць слэнг у перапісцы дзіцяці, напрыклад, такія словы, як «закладкі», «спайсы», «кропкі», «трава».

— Ці могуць паставіць на ўлік за бойку? І ці варта бацькам, чыіх дзяцей аднагодкі збіваюць у школе, звяртацца ў міліцыю?

— Працэс распынення толькі па патрабаванні, калі бацькі звернуцца, напрыклад, са скаргай, што ў дзіцяці ёсць пашкоджанні, і яны просяць прыцягнуць вінаватага да адказнасці. Калі паступае заява, супрацоўнікі інспекцыі праводзяць праверку. Даецца прававая ацэнка дзеянням дзяцей. Калі будзе відаць, што вінаваты наўмысна ўдарыў пацярпелага, пашкодзіў рэчы, парваў адзенне, гэта можа разглядацца як правапарушэнне. Адміністрацыйны працэс у адносінах да непаўналетняга не распачынаецца, але адказнасць панясуць яго бацькі, калі пацярпелы бок будзе на гэтым настойваць. Адпаведна, дзіця, якое здзейсніла пра-

вапарушэнне, паставяць на ўлік. Але справу можна спыніць прымірэннем на любой стадыі.

— Якія могуць быць выпадкі насілля ў дачыненні да дзіцяці з боку аднагодкаў?

— Псіхалагічнае. Калі дзіця раптам адмаўляецца ісці ў школу, закрываецца, гэта павінна насцярожыць бацькоў, ці не зневажаюць яго ў школе. З такімі сітуацыямі бацькі часам таксама звяртаюцца ў інспекцыю. Але, як правіла, такія справы спыняюцца. Найперш з гэтай праблемай трэба звярнуцца да класнага кіраўніка, псіхолога. І калі ў класе выявіліся дзеці, якія верхаводзяць, прыніжаюць іншых, на іх можна паўплываць. Часам дастаткова і гутаркі з такімі лідарамі ці іх бацькамі. А калі мікраклімат у класе не паляпшыцца, можна развесці такіх дзяцей па розных класах.

— Што чкае «дрэнных дзетак», якія трапілі пад увагу міліцыі?

— На ўлік падлетак можа стаяць мінімум 6 месяцаў. Яго штомесячна будзе наведваць інспектар па месцы жыхарства і працаваць як з ім, так і з яго бацькамі. Безумоўна, па-іншаму да такіх вучняў ставяцца ў школе, з імі займаецца псіхолог. Многае залежыць і ад паводзін падлетка, калі ён здзейсніць іншы правапарушэнні, будучы прымацца адпаведных меры. Натуральна, ёсць і тыя, хто не выпраўляецца. І такія паводзіны могуць давесці да турмы. Праўда, калі дзіця не дасягнула 14 гадоў, яно вызваляецца ад крымінальнай адказнасці. Калі непаўналетня некалькі разоў здзяйсняюць адміністрацыйныя парушэнні, ужываюць наркотыкі, іх перыядычна застаюць за распіваннем спіртных напояў, ці яны былі задзейнічаны ў сур'ёзным злачынстве, іх могуць накіраваць у спецыяльную ўстанову. У Мінскай вобласці яна знаходзіцца ў пасёлку Крывічы Мядзельскага раёна. Гэта нахшталь турмы для дзяцей. Аднолькавая вопратка, рэжым, ніякіх мабільнікаў, бацькоў можна ўбачыць у лепшым выпадку раз на месяц і тое за добрыя паводзіны.

Навучацца ва ўстанове закрытага тыпу непаўналетнія могуць максімум два гады альбо знаходзіцца там да дасягнення паўналецця.

Дрэнные паводзіны ў дзяцінстве могуць негатыўна адбіцца ў будучыні. Так, хлопец, што стаяў на ўліку, не зможа паступіць у навучальную ўстанову прававога характару, працаваць у міліцыі, а калі пойдзе ў армію, трапіць не ў тыя войскі, якія б хацелі.

Гульня «ў крутых пацаноў»

Сярод самых распаўсюджаных злачынстваў, якія здзяйсняюць падлеткі Мінскай вобласці, — крадзежы. Цягнуць усё, што можна ўявіць, ад мабільнікаў да запчастак, інструментаў і веласіпедаў.

Часта падлеткі «робяць шкоду» ў кампаніях з больш дарослымі сябрамі. Многія пры гэтым не ўсведамляюць, чым можа закончыцца такая гульня «ў крутых пацаноў». Адна са спраў, у якой фігураваў непаўналетні, распачата ў кастрычніку. Ва Уздзе чацвёра навучэнцаў сельгастэхнікума сагналі машыну, сярод іх быў і хлопец 1999 года нараджэння.

На жаль, летась не абышлася і без самых цяжкіх злачынстваў, з удзелам падлеткаў. У Салігорску паўналетні і непаўналетні залезлі ў дом да бабулі і так моцна яе збілі, што старая жанчына перамерла. А ў Барысаве падлетак стаў саўдзельнікам забойства разам са сваім бацькам, прычым хлопец ужо стаяў на ўліку ў інспекцыі.

— Безумоўна, здзяйсняць правапарушэнні і злачынствы могуць розныя дзеці, але большы працэнт тых, хто трапляе на ўлік, — з сям'яй, што знаходзяцца ў сацыяльна небяспечным стане, дзе бацькі злоўжываюць спіртнымі напоямі. Часта цяжкім падлеткам самім патрэбна дапамога. Можа, іншым разам дзіця і ўрок не зрабіла таму, што ўвесь вечар праседзела пад ложкам, пакуль бацька ганяў, біў маці. Такім хлопчыкам і дзяўчатам не ўдзяляецца

ўвага, яны бачаць, што ў аднакласнікаў і адзенне можа быць лепшае, і тэлефоны новыя, і ім хочацца таго ж самага. Праблемнымі могуць быць і дзеці ў няпоўных сем'ях ці там, дзе тата і мама забываюцца пра свае абавязкі, ухіляюцца ад выхавання. Ні школа, ні інспекцыя не змогуць вывесці дзіця ў нармальны стан, каб яно стала законапааслухмяным, калі выпадае адно звяно — бацькі, — заўважае Аляксандр Чарны.

— А што могуць зрабіць бацькі, каб засцерагчы дзіця ад небяспекі?

— Кантроль інтэрнэту адназначны. Перапіска — самае лепшае люстэрка любога чалавека, які вядзе актыўнае жыццё ў камп'ютарным свеце. Часам падлеткі вышукваюць у інтэрнэце кампаненты выбуховага ўстройства, безумоўна, гэта павінна насцярожыць: для чаго яны гэта робяць і з кім падтрымліваюць кантакты. Бацькоў павінен насцярожыць слэнг у перапісцы дзіцяці, напрыклад, такія словы, як «закладкі», «спайсы», «кропкі», «трава». Як правіла, у 99 працэнтах выпадкаў становіцца ясна, ці ўжывае падлетак наркотыкі. Пажадана, каб бацькі лазяць у яго акаўнт, робіцца усё, каб тыя нічога не знайшлі, — перапіска выдаляецца, мяняюцца паролі. Трэба быць уважлівым да паводзін дзіцяці. Насцярожыць павінны раздражнёнасць, непрадказальнасць, неадэкватнасць. Калі дзіця ўжывае наркотыкі, мяняецца міміка, з'яўляецца жэстыкуляцыя ці наадварот яно становіцца вельмі замкнёным. І першае, на што трэба звярнуць увагу, — вочы, моцна расшыраны зэрэнкі.

Алена ДЗЯДЗЮЛЯ
dziadziula@vziasda.by